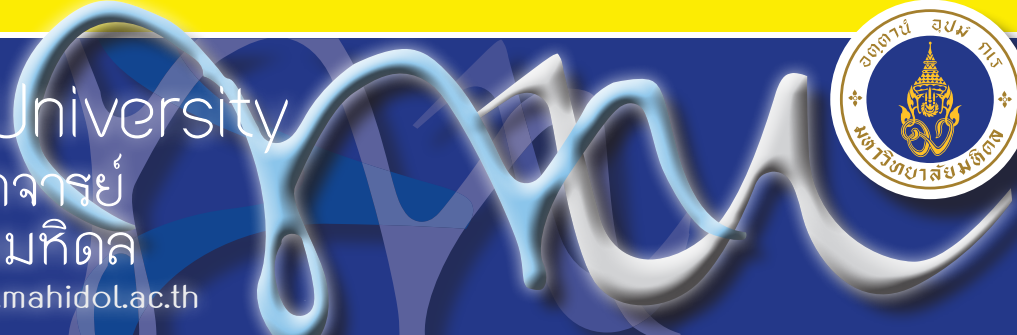

Mahidol University

ข่าวสภาคณาจารย์
มหาวิทยาลัยมหิดล

<http://www.senate.mahidol.ac.th>

ISSN 0857-989 x ปีที่ 39 ฉบับที่ 8 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2556

สารจากประธานสภาคณาจารย์

โดย ศ.คลินิก นพ.วิรุณ บุญนุช

สวัสดิ์ครับบุคลากรชาวมหิดลทุกท่าน ด้วยสมาชิกสภาคณาจารย์ ทั้งคณะจะพ้นจากการดำรงตำแหน่งตามวาระ ในวันที่ 5 พฤศจิกายน 2556 และมหาวิทยาลัยจะต้องดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาคณาจารย์ชุดใหม่ โดยจะรับสมัครระหว่างวันที่ 26 สิงหาคม - 6 กันยายน 2556 และลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ในวันที่ 27 กันยายน 2556 ตามที่ได้มีการประชาสัมพันธ์แล้วนั้น

ดังนั้น ผมขอเชิญชวนคณาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัยมหิดลทุกท่านออกมาใช้สิทธิ์ลงสมัครรับเลือกตั้งและลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาคณาจารย์ชุดใหม่ โดยใช้วิจารณ์ญาณของท่านอย่างรอบคอบ เพื่อให้ได้สมาชิกสภาคณาจารย์ซึ่งเป็นผู้แทนของท่านที่เป็นคนดี มีคุณธรรม เสียสละเพื่อส่วนรวม มุ่งมั่นทำหน้าที่สมาชิกสภาคณาจารย์อย่างมีเกียรติ ในการเสนอแนะข้อคิดเห็น คำแนะนำ แก่สภาคณาจารย์ ผู้บริหารและสภามหาวิทยาลัย เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อมหาวิทยาลัยมหิดลต่อไป

ในเล่ม

สารจากประธานสภาคณาจารย์	2	“สิง” กับ “ลา” และ “หญิงชาวบ้าน”	9
ฝันให้ไกล แล้วไปให้ถึง	2	บทเพลงเทิดพระคุณแม่	10
“ทำอะไรให้ได้เป็นศาสตราจารย์ก่อนอายุ 40 ปี”		(เพลงคำนำนม และ เพลงอิมอุ่น)	
“การไม่คบคนพาล” สำคัญใจ	7	ประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งฯ	11
หน้านี้มีรางวัล	8	บรรณาธิการแถลง	12

ฝันให้ไกล แล้วไปให้ถึง “ทำอะไรให้ได้เป็นศาสตราจารย์ก่อนอายุ 40 ปี”

โดย ประทุมทิพย์ ทองเจริญ¹

บทความนี้ เนื้อหาส่วนใหญ่สรุปความจากการเข้าร่วมฟังการเสวนาเรื่อง “ทำอะไรให้ได้เป็นศาสตราจารย์ก่อนอายุ 40 ปี” เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2556 ณ ห้องประชุมอเนกประสงค์ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย จัดโดยสภาคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งมีผู้เข้าร่วมฟังการเสวนากว่า 100 คน ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้เกียรติมาร่วมแบ่งปันประสบการณ์มาจากหลากหลายคณะ รวมถึงจากต่างสถาบัน ประกอบด้วย

- ศ.นพ.บรรจง มไหสวริยะ²
- ศ.นพ.สงบ ศรีวรณบุรณ์³

รศ.ดร.นพ.นรัตพล เจริญพันธุ์⁴
 ศ.ดร.วิษระ งามจิตรเจริญ⁵ และ
 ศ.เกียรติคุณ ดร.จริยา รัตน์ระรัต-บรอดเคลแมน⁶
 ดำเนินการเสวนาโดย ผศ.ดร.กุลณสรณ์ สายขุน
 เริ่มการบรรยายโดย ศ.นพ.บรรจง มไหสวริยะ
 กล่าวถึง “จิตสำนึก” และ “เหตุผล/ความจำเป็น” ของ
 การก้าวสู่ตำแหน่งศาสตราจารย์ ส่วนหลักเกณฑ์และ
 กติกาต่าง ๆ ที่มีการปรับเปลี่ยนตลอดนั้น เป็นสิ่งที่ทุกคนสามารถไปหาอ่านได้ด้วยตนเอง ซึ่งท่านย้ำว่า
 บุคลากรสายวิชาการในสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งล้วน
 มีภาระหน้าที่ที่จะต้องทำผลงานเพื่อก้าวสู่ตำแหน่ง

¹ นักศึกษาปริญญาเอก ชั้นปีที่ 3 หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะและการจัดการภาครัฐ คณะสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, อาจารย์พนักงานมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
² คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
³ ภาควิชาจุลชีววิทยา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ เมื่ออายุ 39 ปี
⁴ ภาควิชาสรีรวิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (สภามหาวิทยาลัยอนุมัติให้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ เมื่ออายุ 34 ปี)
⁵ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ เมื่ออายุ 49 ปี)
⁶ อดีตผู้อำนวยการวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล (ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์หญิงคนแรกที่มีอายุน้อยที่สุด เมื่ออายุ 40 ปี)

มหาวิทยาลัยก็จะเป็น “ชุมชนของภูมิปัญญา” สมดัง ปณิธานของมหาวิทยาลัยที่ว่า “ปัญญาของแผ่นดิน” (Wisdom of the Land) อย่างแท้จริง รวมถึงโอกาสในการที่สถาบันอุดมศึกษาชั้นนำของโลกจะจับคู่กับเราเพื่อร่วมมือทางวิชาการย่อมมีโอกาสสูงหากเรามีชื่อเสียงในระดับที่ใกล้เคียงกัน

ทั้งนี้ วิทยาการแต่ละท่านได้พูดถึงองค์ประกอบหรือสิ่งแวดล้อมสำคัญที่จะสนับสนุนให้เกิดผลงานวิชาการของบุคลากรสายวิชาการ ได้แก่ ตนเอง (อาจารย์แต่ละคน) ที่ปรึกษา พี่เลี้ยง ผู้บริหารระดับต่าง ๆ (ตั้งแต่หัวหน้าภาควิชาไปจนถึงผู้บริหารระดับสูงของสถาบัน) สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ผู้ช่วยนักวิจัย/นักศึกษา การจัดสรรเวลา ครอบครัว ตลอดจนกัลยาณมิตร ฝ่ายสนับสนุน (บุคลากรสาย ข) ผู้สนับสนุนงบประมาณ/ผู้ให้ทุนอุดหนุน ฯลฯ เป็นต้น หากขาดซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้ การทำผลงานเพื่อก้าวสู่ตำแหน่งวิชาการก็ไปด้วยความยากลำบาก ดังที่ ศ.นพ.บรรจง มไหสวริยะ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย เน้นย้ำว่า “ความสำเร็จไม่ได้เกิดขึ้นด้วยความสามารถหรือทักษะของคนเพียงคนเดียว แต่เกิดจากสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่สนับสนุนให้เกิดขึ้น” บุคคลเหล่านี้ คือ กัลยาณมิตรที่คอยสนับสนุน อุ้มชูให้กำลังใจ และประดับประดาให้ก้าวไปสู่จุดหมายปลายทางที่ต้องการ โดยเฉพาะ “พี่เลี้ยง” ที่ยืนอยู่บนเนินอยู่แล้วเปรียบเสมือนเข็มทิศคอยแนะแนวให้เราเดินไปถูกทิศถูกทางโดยไม่ต้องเสียเวลา ที่สำคัญบนเส้นทางสายวิชาการไม่มีคำว่า “เข้ามาคนเดียว” อย่าทำตัวเป็น “เต่าพิช” ที่เมื่อขึ้นมาอยู่ที่สูงแล้วลืมนบุญคุณของผู้มีพระคุณและกัลยาณมิตรที่คอยช่วยเหลือให้เราประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ ศ.ดร.วัชร งามจิตระเจริญ แนะนำเพิ่มเติมว่า “อย่าสร้างศัตรู” เพราะจะทำให้การทำงานรวมถึงเส้นทางก้าวไปสู่ตำแหน่งวิชาการไม่ราบรื่น ซึ่ง ศ.นพ.บรรจง มไหสวริยะ เพิ่มเติมว่าพลังของการคิดบวก (positive thinking) ส่งผลให้การทำงานทุกอย่างบังเกิดผล (effectiveness) และประสบความสำเร็จอย่างน่าอัศจรรย์ ตรงกันข้ามคนที่คิดลบข้างเช่นกัน ดังคำกลอนที่ว่า “สองคนยลตามช่อง คนหนึ่งมองเห็นโคลนตม (มองต่ำ) อีกคนตาแหลมคม เห็นดวงดาวอยู่พร่าพราย (มองสูง)”⁹

อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จจะมาช้าหรือเร็วขึ้นอยู่กับความสามารถในการจัดการองค์ประกอบที่กล่าวมา โดยเฉพาะ “การจัดสรรเวลา” ที่ทุกคนมี 24 ชั่วโมงเท่ากัน ทำอย่างไรจึงจะจัดสรรเวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งการดูแลสุขภาพของตนเอง การดูแลครอบครัว ขณะเดียวกันก็ได้ผลงานวิชาการไปด้วย ซึ่งนักวิชาการแต่ละคนจะรู้ดีว่าสัดส่วนที่เหมาะสมของตนเองเป็นอย่างไร ที่สำคัญ ศ.นพ.บรรจง มไหสวริยะ บอกว่า “ความอึดแปรผันตามวัย” ประเทศจีนคนอายุ 40 ปี

วิชาการ ทั้งนี้ มิได้เป็นการทำเพื่อตนเองเพียงอย่างเดียว แต่พึงตระหนักว่ากำลังทำเพื่อมหาวิทยาลัยที่ตนเองสังกัด ตลอดจนเป็นคุณูปการต่อสังคม ประเทศ และโลกอีกด้วย เพราะเมื่อใดก็ตามที่สังคมมีปัญหาที่จะมองหาผู้เชี่ยวชาญทางด้านนั้น ๆ เป็นที่พึ่งในการให้ความรู้ และข้อมูลในการจัดการปัญหาเพื่อช่วยให้สังคมมีทางออกอย่างถูกต้องทิศทาง โดยเฉพาะการได้รับเชิญเป็นเลขาธิการกองทุนและมูลนิธิที่มีส่วนในการพิจารณาทุนอุดหนุนการวิจัยของสถาบันอุดมศึกษา อาทิ สกว. (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย) ก็จะเป็นประโยชน์ต่อการสนับสนุนและผลักดันงบประมาณของมหาวิทยาลัยหรืออาจจะมีส่วนเข้าไปช่วยแก้ไขหลักเกณฑ์และกติกาบางอย่างให้เหมาะสมยิ่งขึ้น หากเรามีศาสตราจารย์ในสัดส่วนที่เพียงพอครอบคลุมทุกสาขาก็จะเป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นประโยชน์กับนักวิชาการที่เดินตามหลัง ที่สำคัญในประเทศไทยคนทั่วไปรู้จักมหาวิทยาลัยมหิดลเป็นอย่างดี แต่ถามว่ามหาวิทยาลัยทั่วโลกมีกว่า 10,000 แห่ง ชาวโลกเขารู้จักเราหรือไม่

ที่ผ่านมา สถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่จะมีคะแนนตัวชี้วัดด้านนี้ไม่ผ่านเกณฑ์ของผู้ตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก อาทิ สกอ.⁷ และ สมศ.⁸ มาโดยตลอด สอดคล้องกับที่ ศ.ดร.วัชร งามจิตระเจริญ กล่าวไว้ในช่วงเสวนาว่าคณะที่ท่านสังกัด (คณะศิลปศาสตรมหาวิทาลัยธรรมศาสตร์) ก็สอบตกตัวชี้วัดนี้เช่นกัน ดังนั้น คำถามท้าทายจึงมีอยู่ว่าสถาบันอุดมศึกษาจะทำอย่างไรเพื่อผลักดัน สนับสนุน และขับเคลื่อนทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง (ลักษณะองค์คัพพ) เพื่อให้บุคลากรสายวิชาการที่มีคุณภาพและทำผลงานได้มาตรฐานได้รับตำแหน่งทางวิชาการอันทรงคุณค่าจำนวนมากขึ้นในสัดส่วนที่เหมาะสม หากมีผู้ดำรงตำแหน่งวิชาการมากพอเท่ากับว่าผลงานของบุคลากรสายวิชาการของมหาวิทยาลัยส่วนหนึ่งได้เผยแพร่และเป็นที่ยอมรับในเวทีนานาชาติและสายตาชาวโลกแล้ว เมื่อนั้น

⁷ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา(สกอ.)

⁸ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

ถือว่าหมดแรงแล้ว ร่างกายเสื่อมถอยส่งผลให้พลังและความอดในการทำงานลดลง ยิ่งถ้าเป็นผู้บริหาร งานนอก (ที่ไม่ใช่งานวิชาการ) เช่น ลอยกระทง สันทนาการ พิธีเปิดต่าง ๆ จะทำให้เวลาในการทำงานวิชาการลดลงไปอีก ประเด็นนี้ ศ.ดร.วัชร งามจิตระเจริญ เสริมว่าสำหรับตัวท่านแม้จะเริ่มเข้าสู่เส้นทางสายวิชาชีพนี้เมื่ออายุ 33 ปี ซึ่งท่านมองว่าเริ่มช้าไป แต่ท่านก็ได้ทำให้เห็นเป็นตัวอย่างแล้วว่า แม้จะเริ่มต้นช้าแต่ก็สามารถทำได้ อยู่ที่ความตั้งใจและเป้าหมายที่ชัดเจน ซึ่งท่านเปิดเผยกับผู้ร่วมเสวนาว่าความจริงแล้วท่านคาดหวังเพียงตำแหน่งรองศาสตราจารย์เท่านั้น แต่เมื่อไปถึงจุดหมายนี้แล้วจึงอยากพิชิตตำแหน่งศาสตราจารย์ ถ้าไม่ได้ก็ไม่เป็นไรเพราะท่านได้ทำตามเป้าหมายที่วางไว้สำเร็จก่อนหน้านี้แล้ว บางคนไม่กล้าขอตำแหน่งเพราะกลัวอายุหากไม่ได้รับตำแหน่ง บางคนก็ขอตอนอายุใกล้เกษียณ ถ้าไม่ได้ก็จะไม่อายุใคร ซึ่งประเด็นนี้ท่านบอกว่าให้ทำตามความฝันของตนเอง “ฝันให้ไกล แล้วไปให้ถึง”

ทั้งนี้ ในเวทีเสวนาได้ยกตัวอย่าง ศ.เกียรติคุณ จริยา รัตนะรัต-บรอดเคลแมน ผู้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์หญิงคนแรกที่มีอายุน้อยที่สุด เมื่ออายุ 40 ปี ซึ่งท่านสามารถจัดการเวลาทั้งตนเอง การงาน และครอบครัวได้อย่างลงตัว สอดคล้องกับที่ ศ.นพ.บรรจง มไหสวริยะ เน้นย้ำว่า ความสำเร็จ (success) เป็นวิทยาศาสตร์ (science) ในเมื่อมีคนประสบความสำเร็จได้เป็น “ศาสตราจารย์” เราก็ต้องทำได้ เพราะคนที่เขาประสบความสำเร็จเหล่านั้นเป็นคนธรรมดาเหมือนอย่างเรา ไม่ได้มาจากดาวอังคาร ทุกคนมีเวลา 24 ชม. เท่ากัน โดยยึดหลักปฏิบัติพื้นฐานง่าย ๆ ซึ่งทั้ง ศ.นพ. บรรจง มไหสวริยะ และ รศ.ดร.นพ.นรัตถพล เจริญพันธุ์ ปฏิบัติมาโดยตลอด และอยากแบ่งปันให้นักวิชาการท่านอื่น ๆ ลองทำดู คือ “อิทธิบาท 4” ได้แก่ *ฉันทะ* (พอใจรัก ชอบที่จะทำสิ่ง ๆ นั้น) *วิริยะ* (เพียรพยายามจนกว่าจะสำเร็จ ไม่ละทิ้งกลางทาง กัดไม่ปล่อย) *จิตตะ* (มั่นคง จดจ่อ ไม่หวั่นไหว ท้อได้แต่ไม่ยอมถอย) และ *วิมังสา* (รอบคอบ ถี่ถ้วน พิจารณาบริบทและองค์ประกอบต่าง ๆ หรือ ในทางพุทธศาสนา เรียกอีกอย่างว่า “โยนิโสมนสิการ”) (ว.ชिरเมธี, 2555: 29 และ 36)

อย่างไรก็ตาม ในบริบทของสังคมไทย พบว่าผู้ทรงคุณวุฒิตำแหน่งศาสตราจารย์ทางด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์หรือในกลุ่มวิทยาศาสตร์ประยุกต์ (applied sciences) มีน้อยกว่าทางด้านวิทยาศาสตร์ ซึ่งหลักเกณฑ์พื้นฐานเหมือนกัน ต่างกันตรงรายละเอียดปลีกย่อยและบริบทที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะทางด้านสังคมศาสตร์ เนื่องจากมีผู้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์จำนวนน้อยกว่าจึงมีผู้ที่อ่านงานให้กับผู้เสนอผลงานน้อยกว่า ที่สำคัญ ศ.นพ.บรรจง มไหสวริยะ ยังกล่าวว่า ผู้เสนอผลงานเพื่อขอตำแหน่ง

บางคนให้ความสนใจกับรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่อ่านงานมากเกินไป บางคนต้องการทราบชื่อด้วยซ้ำว่าผู้ที่อ่านงาน/ประเมินผลงานของตนเป็นใคร อยู่ที่ไหน กระทั่งสร้างความลำบากใจให้กับผู้ทรงคุณวุฒิที่อ่าน/ตรวจผลงาน เป็นต้น ประเด็นนี้ ศ.ดร.วัชร งามจิตระเจริญ เสริมว่าเกณฑ์การประเมินตำราและงานวิจัยทางด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ จะต้องมีการประเมินใน “ระดับดีมาก” ซึ่งระดับนี้ค่อนข้างเป็นนามธรรม (subjective) ดังนั้น การประเมินจึงขึ้นอยู่กับผู้ประเมิน/ผู้อ่านผลงานเป็นสำคัญ เพราะฉะนั้น ผู้ทำผลงานจึงควรหมั่นสร้างกัลยาณมิตรให้มาก “อย่าสร้างศัตรู” ที่สำคัญผลงานที่ใช้ขอตำแหน่งศาสตราจารย์ไม่จำเป็นว่า จะต้องเป็นผลงานที่ตีพิมพ์ระดับนานาชาติเสมอไป ผลงานที่ตีพิมพ์ระดับชาติก็สามารถขอได้ (ผลงานที่ท่านใช้ขอก็เป็นระดับชาติ) หากผลงานนั้นมีคุณภาพคับแก้วเพียงพอ ทั้งนี้การเขียนตำราเพื่อขอตำแหน่งศาสตราจารย์ ฟังระลึกเสมอว่ามีใช่เป็นการ “แปลงงาน” กล่าวคือ อ้างอิงผลงานของคนอื่นทั้งในประเทศและต่างประเทศอย่างที่คุณส่วนใหญ่ทำกัน ประเด็นนี้ รศ.ดร.นพ.นรัตถพล เจริญพันธุ์ เพิ่มเติมว่าก่อนที่จะเขียนตำราท่านวางแผนเป็นอย่างดีว่าจะเขียนตำราวิชาอะไรที่ตนเองถนัด (อย่าทำผลงานแบบ “ชกมวยวัด” คือ ต่อไปทั่ว ขาดการวางแผน ขาดหลักเกณฑ์ โอกาสที่จะชกชนะย่อมมีน้อย) จากนั้นก็ออกแบบว่าแต่ละบทเราจะต้องทำงานวิจัยเรื่องอะไรบ้างเพื่อมาเติมเต็มเนื้อหาในตำราของเราให้สมบูรณ์ ลักษณะนี้จึงจะได้อธิบายว่าเป็นตำราอย่างแท้จริง

ทุกวันนี้ ความรู้รุดหน้าไปเร็วมาก ผู้เรียนมีช่องทางและโอกาสในการค้นคว้าหาความรู้หลายช่องทางมากกว่าในอดีต การเรียนรู้เป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) และมีได้ปิดกั้นเฉพาะในห้องเรียนอีกต่อไป ผู้คนทั่วไปสามารถเรียนได้ทันที เรียนที่บ้าน เรียนรู้จากกิจกรรมนอกสถานที่ (สถานที่จริง) ที่รู้จักกันดีภายใต้ชื่อว่า “การศึกษาทางเลือก” (สุชาติ จักรพิสุทธ์ และคณะ, 2548) ที่สำคัญ ในบรรดาศิษย์ของเราอาจมีคนเก่งปะปนอยู่ในกลุ่มนั้นด้วย คนเก่งเหล่านี้อาจมีความรู้ ทักษะ หรือประสบการณ์มาก่อนหน้านี้นานกว่าที่คนทั่วไปยังไม่ทราบหรือยังมองไม่เห็น เช่น นักเคมีที่มีผลงานตีพิมพ์มากมาย คนทั่วไปมองเห็นแต่เพียงผลงานที่เขาได้รับการตีพิมพ์ แต่ในความเป็นจริงเขาอาจมีความรู้และทักษะอื่น ๆ ที่ไม่สามารถตีพิมพ์ออกมาในเชิงประจักษ์ได้ (tacit knowledge) ทำนองเดียวกับการสอนคนเก่งให้ว่ายน้ำ โดยที่ผู้สอนว่ายน้ำไม่เก่ง (ประสบการณ์น้อย/ขาดทักษะในการสอน) ก็อาจทำให้ผู้สอนขาดความเชื่อมั่นในการสอน ส่งผลต่อการยอมรับ ความเคารพ-ยำเกรง วิทยุคุณวุฒิที่ผู้เรียนมีต่อตัวผู้สอนตามมา ดังที่ ศ.นพ.บรรจง มไหสวริยะ สรุปอย่างเห็นภาพที่ชัดเจนว่า “ครูเลือกศิษย์

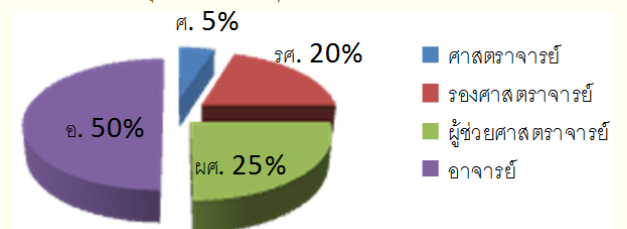
- ศิษย์เลือกครู” ซึ่งประเด็นนี้มักเกิดกับการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษา โดยเฉพาะระดับดุษฎีบัณฑิต รวมถึงหลักสูตรที่เปิดสอนโดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือผู้บริหารขององค์กรต่าง ๆ เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ จึงมีความจำเป็นที่ผู้สอนจะต้องหมั่นฝึกฝนวิทยาการ แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ทั้งในศาสตร์ของตนเองและศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ สะท้อนว่า “ครูต้องมีอะไรในกระเป๋า” โดยเฉพาะการทำงานวิจัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง/เติมเต็มในการเรียนการสอน อีกทั้งยังสนับสนุนการทำผลงานเพื่อก้าวหน้าตำแหน่งวิชาการซึ่งเป็นความก้าวหน้าในวิชาชีพของตนในอนาคตด้วย

นอกจากนี้ รศ.ดร.นพ.นริศดลพล เจริญพันธุ์ ยังเพิ่มเติมว่าผู้สอนควรฝึกฝนทักษะการบริหารงานเบื้องต้นให้กับฝ่ายสนับสนุน (สาย ข) ให้พวกเขาเป็นมืออาชีพ (professional) ในงานของตน โดยเฉพาะงานประกันคุณภาพและงานเอกสาร เจ้าหน้าที่ควรดำเนินการเป็นฉบับร่างให้แล้วเสร็จ อาจารย์ควรเป็นเพียงผู้ตรวจทานและที่ปรึกษาเท่านั้น มิใช่ให้อาจารย์ลงมือทำงานลักษณะนี้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ 1 คนควรทำงานได้หลายหน้าที่ และทำงานแทนกันได้ เมื่อผู้รับผิดชอบหลักไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ หากทำได้ก็จะช่วยลดภาระ/แบ่งเบางานของอาจารย์ไปได้มาก อาจารย์ก็จะมีเวลาส่วนนี้ไปทำผลงานวิชาการต่อไป จากกรณีนี้เป็นปัญหาสำคัญที่อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเกือบทุกแห่งต้องเผชิญและรับมือ รวมถึงสัดส่วนของภาระงานสอนต่อจำนวนนักศึกษาที่มีจำนวนมากจนไปเบียดบังเวลาในการทำหน้าที่ตามพันธกิจอื่น ๆ ให้ครบทั้ง 4 ด้าน วิทยากรยกตัวอย่างอาจารย์สายแพทย์ซึ่งคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยมหิดลกว่าครึ่งเป็นแพทย์ หลายคนยังเข้าใจผิดว่าภาระงานตรวจคนไข้ซึ่งเป็นงานประจำ (routine) อาจจะกระทบต่อเวลาที่จะไปทำวิจัย ซึ่งประเด็นนี้ ศ.นพ.บรรจง มไหสวริยะ เพิ่มเติมว่า ในความเป็นจริงภาระงานประจำสามารถทำเป็นงานวิจัยได้ อย่างที่เรียกว่า “Routine to Research” เช่นเดียวกับโครงการ “R2R” ที่มหาวิทยาลัยจัดอบรมให้กับบุคลากรสายวิชาการเป็นประจำ ล่าสุดเพิ่งจัดไปเมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2556 ณ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล ประเด็นนี้ รศ.ดร.สมบูรณ์ ศิริสรธร¹⁰ หนึ่งในวิทยากรอบรมโครงการดังกล่าวเพิ่มเติมว่า “R2R เป็นเรื่องเกี่ยวกับคน ปัญญาปฏิบัติ พัฒนา ทุกคนไม่ว่าจะอยู่สายงานใดสามารถทำได้ ท้ายที่สุด R2R จะละลายทุกอย่างเหลือความเป็นมนุษย์ไว้”

อย่างไรก็ตาม ไม่กี่ปีมานี้ มีวารสารใหม่เกิดขึ้นจำนวนมาก ทั้งที่มีความน่าเชื่อถือและไม่น่าเชื่อถือวารสารบางเล่มจัดทำเพื่อการพาณิชย์โดยเฉพาะ ไม่ได้มีวัตถุประสงค์ที่จะมุ่งเน้นคุณภาพของผลงานวิชาการ

กระทั่งนักวิชาการบางคนที่ต้องการให้ผลงานของตนได้ดีพิมพ์ก็ไปว่าจ้างวารสารเหล่านี้ให้ดำเนินการวารสารบางฉบับอาจนำผลงานของเราไปตีพิมพ์ซ้ำ โดยที่ไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งโดยกติกาสากลแล้วผลงาน 1 เรื่อง ตีพิมพ์ได้เพียง 1 แห่ง เว้นเสียแต่ว่าจะได้รับความเห็นชอบจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย อาทิ ผู้เขียน/ผู้เขียนร่วม ที่ปรึกษา บรรณาธิการของวารสารเล่มก่อนหน้าที่จะนำไปตีพิมพ์ ซึ่งจะต้องชี้แจงให้ได้ว่างานชิ้นนี้ต่างจากชิ้นก่อนอย่างไร เหตุใดจึงต้องตีพิมพ์ซ้ำ มิเช่นนั้นจะถือว่าเป็นการ “ผิดจริยธรรม” นอกจากนี้ วารสารบางฉบับอาจส่ง email มาเชิญชวนให้เป็นบรรณาธิการ หรือเป็นบรรณาธิการร่วมของวารสาร ซึ่งหากเราหลงเชื่อตอบรับไปผลที่ได้อาจไม่คุ้มเสียเพราะวารสารเหล่านี้อาจนำชื่อของเราไปใช้ประโยชน์ในทางที่ผิดดังที่กล่าวมา ด้วยเหตุนี้ ศ.นพ.บรรจง มไหสวริยะ จึงเตือนว่านักวิชาการไทยพึงระวัง “กับดัก” ของวารสารประเภทนี้ อย่าหลงเชื่ออะไรง่าย ๆ เพียงเพราะเป็นวารสารต่างประเทศ

ผศ.ดร.กฤษณสรณ์ สายขุน ผู้ดำเนินการเสวนาเพิ่มเติมว่าจำนวนอาจารย์ของมหาวิทยาลัยมหิดล ณ วันที่ 11 พฤษภาคม 2556 มีประมาณ 3,700 คน สัดส่วนของผู้ดำรงตำแหน่งวิชาการ ดังภาพที่ 2 (หมายเหตุ: ร้อยละที่ปรากฏเป็นเพียงประมาณการ เนื่องจากผู้ดำเนินการเสวนาฯระบุตัวเลขคร่าว ๆ มิได้ลงรายละเอียด)

ภาพที่ 2 ร้อยละของอาจารย์ที่ดำรงตำแหน่งวิชาการ

จากตัวเลขที่กล่าวมาจึงเป็นคำถามท้าทายผู้บริหารทุกระดับว่าทำอย่างไรจึงจะสนับสนุนและผลักดันอาจารย์กว่าครึ่งหนึ่งของอาจารย์ทั้งหมดให้เข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ ขณะเดียวกันก็ส่งเสริมตำแหน่งอื่น ๆ ให้ก้าวสู่ตำแหน่งวิชาการที่สูงยิ่งขึ้น ประเด็นนี้ ศ.นพ.บรรจง มไหสวริยะ เพิ่มเติมว่าปกติในแวดวงวิชาการจะให้เครดิต Ph.D เทียบเท่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ และรองศาสตราจารย์ เนื่องจากสถาบันอุดมศึกษาบางแห่งตำแหน่งรองศาสตราจารย์ไม่ต้องทำวิจัย แต่ Ph.D ต้องทำวิจัยอย่างเข้มข้นมาก่อน

สำหรับการใส่ชื่อผู้ทำผลงานและสัดส่วนของผลงาน กรณีทำผลงานร่วมกับนักศึกษาและส่วนใหญ่นักศึกษาเป็นคนทำผลงาน โดยมีอาจารย์เป็นที่ปรึกษาชื่อแรกที่ระบุจะเป็นชื่อนักศึกษา สัดส่วนผลงานคิดเป็น 50% ชื่อรองเป็นชื่อที่ปรึกษา สัดส่วนลดหลั่นลงมาตามภาระงานที่รับผิดชอบ บางครั้งอาจใส่ชื่อของนักวิจัยที่มีบทบาทสำคัญในผลงานนั้นได้ด้วย ขณะที่ทางด้าน

¹⁰ รองคณบดีฝ่ายบริหารและพัฒนาระบบ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

สังคมศาสตร์ฯ กลับพบว่าผลงานส่วนใหญ่มีเฉพาะชื่อนักศึกษา ไม่ใช่ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ประเด็นนี้ ศ.นพ. บรรจง มไหสวริยะ ย้ำว่าควรทำตามกติกาสากลเช่นเดียวกับทางด้านวิทยาศาสตร์ เพื่อให้อาจารย์ที่ปรึกษาควบคุมคุณภาพผลงานของนักศึกษา ก่อนเผยแพร่ทุกชิ้น ซึ่ง รศ.ดร.นพ.นริศดลพล เจริญพันธุ์ ได้เพิ่มเติมเทคนิคการส่งผลงานไปตีพิมพ์ว่า ปกติแล้วท่านจะส่งผลงานไปตีพิมพ์ในวารสารที่อยู่ในลำดับที่สูงไว้ก่อน หากถูกปฏิเสธกลับมาก็ไม่เป็นไร เพราะแต่ละครั้งท่านจะได้คำแนะนำดี ๆ จากผู้อ่าน/ผู้ประเมินผลงาน (peer review) ประมาณ 2-3 หน้าจากวารสารนั้น ๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีค่ามากในการนำมาปรับแก้และพัฒนาผลงานของท่าน หลังจากนั้นการส่งผลงานขึ้นต่อ ๆ มาโอกาสที่จะได้รับการตอบรับให้ลงตีพิมพ์ในวารสารที่มีชื่อเสียงย่อมมีสูงขึ้น อย่างไรก็ตามนักวิชาการไม่ควรยึดติดกับสัดส่วนร้อยละของผลงานมากนัก เนื่องจากผลงานบางชิ้น 1% มีคุณค่ามากกว่า 50% ของผลงานบางชิ้นเสียอีก ซึ่ง ศ.นพ.บรรจง มไหสวริยะ แนะนำว่าอาจารย์รุ่นใหม่ควรทำงานวิจัย 3-6 เรื่อง/ปี คนเหล่านี้มหาวิทยาลัยควรสนับสนุนให้ทำผลงานวิชาการเพื่อก้าวสู่เส้นทางการพัฒนาวิชาชีพอย่างมั่นคง หากองค์กรมีคนเก่ง คนมีความสามารถ และมีผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเล็ก ๆ หลายกลุ่มลักษณะ “Critical Mass” ก็จะมีพลังเพียงพอที่จะขับเคลื่อนองค์กรไปข้างหน้าแบบ “องคาพยพ”

ตารางที่ 1 ค่าตอบแทนสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งวิชาการ

ตำแหน่งวิชาการ	ค่าตอบแทนสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งวิชาการ	
	เงินสมนาคุณ (เงินก้อน) (บาท)	รายเดือน (บาท)
ศาสตราจารย์ ระดับ 11 (เดิม) ศาสตราจารย์	100,000	31,200 26,000
รองศาสตราจารย์	50,000	19,800
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	30,000	11,200

ที่มา: หลักเกณฑ์การให้ได้รับเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งของพนักงานมหาวิทยาลัย

สำหรับค่าตอบแทน รางวัล และเงินสมทบให้กับผู้ดำรงตำแหน่งวิชาการของแต่ละสถาบันอุดมศึกษาอาจมีส่วนที่เพิ่มเติมแตกต่างกัน แต่หลักเกณฑ์และมาตรฐานกลางที่ได้รับจะคล้ายกัน อาทิ สายสะพาย ซึ่งจะได้รับเมื่อดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์ และจะได้รับเส้นที่ 4 เมื่อดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ รวมถึงการขยายอายุราชการ (ยืดเวลาการเกษียณอายุ) เงินสมทบ (เงินก้อน) หลังได้รับตำแหน่ง และเงินสมนาคุณรายเดือน ดังตารางที่ 1

ทั้งนี้ สำหรับการขยายอายุราชการ ตำแหน่งศาสตราจารย์จะได้รับสิทธิในการขยายอายุราชการจากเดิมเกษียณอายุ 60 ปี ก็สามารถขยายเวลาเกษียณอายุเป็น 65 ปี ซึ่งจากประสบการณ์ของผู้เขียนบทความทราบว่าการดำเนินการลักษณะนี้เริ่มทำมาก่อนหน้าแล้วในบางวิชาชีพ เช่น ผู้พิพากษา และอัยการ ซึ่งขยายเวลาการเกษียณอายุราชการเป็น 70 ปี

อย่างไรก็ตาม ข้อความที่ปรากฏในบทความนี้เป็นการสรุปความจากการจัดบันทึกในฐานะผู้เข้าฟังการเสวนาเท่าที่พอจะจับใจความสำคัญได้ (มิได้ถอดเทป) หากมีข้อผิดพลาดประการใดผู้เขียนขออภัยมา ณ ที่นี้ ซึ่งผู้สนใจสามารถฟังจากเทปบันทึกหรือขอทราบรายละเอียดเพิ่มเติมได้จากผู้จัดการเสวนาฯ

สุดท้ายนี้ผู้เขียนบทความขอขอบพระคุณผู้จัดการเสวนาฯ (สภาคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดล) ที่ให้โอกาสในการเข้าฟังการเสวนา ซึ่งจากการเข้าร่วมเสวนาวิชาการของผู้เขียนบทความหลายครั้ง พบว่าโอกาสน้อยมากที่ผู้ทรงคุณวุฒิมระดับศาสตราจารย์ (ปราชญ์) หลายท่านจะมาร่วมแลกเปลี่ยนในเวทีเดียวกัน จึงนับเป็นโอกาสดีที่ผู้เขียนบทความและผู้ร่วมฟังการเสวนาฯ กว่า 100 คนได้รับโอกาสนี้ ที่สำคัญเนื้อหาสาระที่เข้มข้นซึ่งได้รับจากการฟังเสวนาฯ ครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปพัฒนาวิชาชีพของบุคลากรสายวิชาการต่อไป ●●●

อ้างอิง

- ว.ชรเมธี. (2555). 9 เรื่องเพื่อความก้าวหน้า. กรุงเทพฯ: ปราณสุชาติ จักรพิสุทธิ์ และคณะ. (2548). การศึกษาทางเลือก : โลกแห่งการเรียนรู้รุ่นอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว).
- หลักเกณฑ์การให้ได้รับเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งของพนักงานมหาวิทยาลัย (แนบท้ายข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดลว่าด้วยการบริหารงานบุคคลพนักงานมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2551)

“การไม่คบคนพาล” สำคัญไฉน

โดย ผศ.พญ.สุภาววรรณ เศรษฐบรรจง

“คนพาล” หมายถึง คนที่ละเลยซึ่งประโยชน์ในภพนี้และในภพหน้า ปราศจากปัญญา เป็นอยู่ด้วยสักว่ามีลมหายใจ

คนพาลผู้ละประโยชน์ในภพนี้ มี 4 ประการ คือ

1. เป็นคนเกียจคร้าน ไม่ทำการงานหรือหาความรู้ที่จะนำมาซึ่งประโยชน์ตนและประโยชน์ผู้อื่น
2. ไม่รักษาทรัพย์ของตนด้วยอุบายแห่งปัญญา
3. เลี้ยงชีวิตด้วยความประมาท
4. คบคนพาลสันดานบาป

คนพาลผู้ละประโยชน์ในภพหน้า มี 5 ประการ คือ

1. ไม่ศรัทธาในคุณพระรัตนตรัย
2. ไม่มีศีล 5 / ศีล 8 เครื่องรักษากายวาจา
3. ไม่ฟังธรรมเทศนา
4. ไม่บริจาคทาน
5. ไม่มีปัญญาพิจารณาสังขาร

บุคคลผู้ละเลยซึ่งประโยชน์ทั้ง 2ภพ จึงเรียกว่า “คนพาล” และ “ผู้คบคนพาล” ย่อมเป็นผู้ละเลยซึ่งประโยชน์ในภพนี้ ซึ่งคนพาลมักเห็นผิดเป็นชอบ จึงล่อลวงให้หลงเชื่อ ซักไซ้ให้ปั่นป่วน ซักชวนให้ก่ออกุศลกรรม ซักนำให้กระทำผิด ชอบวุ่นวายในสิ่งที่ไม่ใช่ธรรมาของตน จิตของคนพาลย่อมพอกพูนไปด้วยกิเลสต้นเหตุอาพาทานอวิชชา จึงมักพูดเท็จ ให้ร้าย พูดความจริงเพียงบางส่วนเพื่อให้เข้าใจผิด พูดส่อเสียดยุยงให้แตกแยก โกรธง่าย แม้อะไรพูดในสิ่งที่ดีก็ฟังเป็นชั่ว นอกจากนี้ยังมักเอาเปรียบ ฉ้อฉล ไร้คุณธรรม และไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบกติกา ทั้งทำทุกวิถีทางเพื่อให้ได้ในสิ่งที่ตนต้องการโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องดีงาม

โดยทั่วไปคนพาลจะประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ประการ คือ **ลักษณะ นิमित** และ**อุปทาน** หรือที่เรียกว่า “อกุศลกรรมบถ 10” อันเป็นทางแห่งอกุศล ทางแห่งการทำชั่วหรือบาป เป็นทางนำไปสู่ความเสื่อมดังนี้

“**ลักษณะ**” ได้แก่ **มโนทุจริต 3** ประการ คือ

1. **อภิชฌา** ความเพ่งเล็ง ลึกของเขา
2. **พยาบาท** ความโกรธผูกเวรเขา มีจิตคิดมุ่งร้ายผู้อื่นให้ได้รับความพินาศ
3. **มิจฉาทิฐิ** ความเห็นผิดจากพระพุทธานุศาสน์

“**นิमित**” ได้แก่ **วจีทุจริต 4** ประการ คือ

1. **มุสาวาท** การพูดเท็จ กล่าววาจาล่อลวงอำพรางผู้อื่น

2. **ปิสุณาวาจา** การกล่าวส่อเสียดยุยงให้เขาแตกร้าวกัน

3. **ผรุสวาจา** การกล่าวคำหยาบ คำด่า

4. **สัมผัปปลาปา** การพูดเพื่อเจ้อ กล่าวเรื่องราวไร้ประโยชน์

“**อุปทาน**” ได้แก่ **กายทุจริต 3** ประการ คือ

1. **ปาณาติบาต** การฆ่าและเบียดเบียนผู้อื่น
2. **อทินนาทาน** การลักสิ่งของผู้อื่นมาเป็นของตน
3. **กาเมสุมิฉฉาจาร** การล่วงประเวณีผู้อื่นที่เขาหวง

คุณลักษณะอันเป็นเครื่องหมายประการสำคัญที่สุดที่สามารถเห็นได้ชัด และทำให้ทราบว่าเป็นคนพาล ก็คือ เขาสามารถที่จะกระทำความทุจริตได้ไม่อย่างใดก็อย่างหนึ่งดังกล่าวข้างต้น

ผู้เข้าคลุกคลีกับคนพาล ด้วยการไปมาหาสู่ ตีสนิทชิดชอบ จงรักภักดี เป็นเพื่อนร่วมคิด ร่วมเห็น ร่วมทำ ร่วมกิน ร่วมอยู่ และดำเนินตามอย่างคนพาล กล่าวคือ ทำตามข้อประพฤติกของคนพาล นี้ชื่อว่า “**คบคนพาล**”

“**การคบคนพาล**” ไม่เป็นมงคลแก่ชีวิตของตนเอง เพราะเป็นเหตุให้ผู้คบเป็นคนเสื่อม นำไปสู่การทำบาป มีจิตใจเลวร้าย และลดคร่ำคร่าสถานภาพของตนให้ตกต่ำลงกว่าเดิมทั้งในทางโลกและทางธรรม อันนำมาซึ่งความเดือดร้อนแห่งชีวิต ส่วน “**การไม่คบคนพาล**” เป็นเหตุให้ไม่ก่ออกุศลกรรม เจริญด้วยสรรพสมบัติ เลื่อนฐานะของตนให้ดีขึ้นกว่าเดิม เลื่อนจิตใจของตนให้สูงขึ้นกว่าเดิม มีชีวิตอย่างสงบสุข ไม่เดือดร้อนนอนทุกข์ มีการกระทำทางกายวาจาใจอันดีงาม อันนำมาซึ่งความสุขความเจริญในชีวิต ซึ่งความสำคัญของการไม่คบคนพาลนี้ปรากฏเป็นตัวอย่างให้เห็นอยู่เสมอมาแม้ในสมัยพุทธกาล

กาลครั้งหนึ่งในสมัยพุทธกาล มีพระดาบสรูปหนึ่งชื่อ อภิตติดาบส ชาวเมืองพาราณสี เดิมเป็นผู้มีฐานะมั่งคั่ง แต่ได้สละสมบัติทั้งหมดออกบวช และได้ออกจาริกไปเพื่อบำเพ็ญเพียรในแคว้นปีหะ ท่านได้พบกับความขาดแคลนอาหารอย่างยิ่ง แร้นแค้นจนต้องฉันทินใจไม่เปลืองไม่ประท้วงชีวิต ช่างนี้ทราบไปถึงท้าวสักกะ พระองค์เสด็จลงมาโปรดเพื่อช่วยเหลือ แต่ท่านไม่ประสงค์จะรับสิ่งของปัจจัยใด ๆ เพื่อยังชีพของตนเพียงแต่ขอให้ท้าวสักกะประทานพรให้แก่ตน 5 ข้อ คือ

- (1) อย่าได้พบได้เห็นคนพาล
- (2) อย่าให้ได้ยินได้ฟังเรื่องราวของคนพาล

- (3) อย่าให้ได้อยู่ร่วมกับคนพาล
- (4) อย่าให้ได้ทำงานเกี่ยวข้องกับคนพาล
- (5) อย่าได้ชอบใจคำปราศรัยของคนพาล

เมื่อเกิดเป็นมนุษย์แล้วจึงพึงจำแนกคนดีคนพาล ถ้าไม่รู้จักแยกแยะแล้ว ยากที่จะอยู่เป็นสุขกลับจะได้ทุกข์เดือดร้อนภายหลัง ด้วยความโง่งมไม่รู้จักรคนดีคนพาลนั้นนั่นเอง จึงพึงตั้งตนไว้ชอบ คือทำตนให้ประกอบด้วยศรัทธา ศีล สุตระ จาคะ ปัญญา และให้ถึงพร้อมบริบูรณ์ด้วยความดีด้วยความไม่ประมาท จึง

จะพบความสุข พ้นจากทุกข์ได้อย่างแท้จริง ซึ่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงแสดงเหตุที่จะไปอบายภูมิของผู้ที่ไม่แยกแยะคนดีคนพาลไว้ 4 จำพวกคือ

1. คนดีมีคุณควรสรรเสริญกลับไปติเตียนเขา
2. คนพาลควรติเตียนกลับไปสรรเสริญเขา
3. คนที่มีคุณควรเลื่อมใสกลับไปไม่เลื่อมใส
4. คนที่มีโทษทุจริตปฏิบัติผิดไม่ควรเลื่อมใสกลับไปเลื่อมใส

ฉะนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงแสดงธรรมว่า ... การไม่คบคนพาล (อเสวนา จะพาลานัง) เป็นบันไดขั้นต้นของมงคลสูงสุดของชีวิตอันเป็นเหตุแห่งความสุขความเจริญอย่างแท้จริง ที่เรียกว่า “มงคล 38 ประการ” ซึ่งคนพาลนอกจากทำบาปเองแล้วยังชักนำให้ผู้อื่นทำบาปเช่นเดียวกันตนด้วย ดังคำกล่าวที่ว่า ...

“ ใบไม้ที่ ห่อหุ้มปลาเน่า ย่อมต้องพลอยเสียหาย ติตความเป็นพาล เดือนร้อนเสียหายไปด้วยฉันนั้น ”

และดังบทกลอนที่ว่า...

ฝูงหงส์เดินหลงเข้าสู่	ฝูงกา
สีหราชเคียงโคคลา	คลาดเต่า
ม้าต้นระคนลา	เลวชาติ
นักปราชญ์พาลพาเกล้า	สิ้นใจงาม

ด้วยเหตุนี้ ผู้ที่หวังความสุขความเจริญความก้าวหน้าในชีวิตทั้งทางโลกและทางธรรม จึงต้องระมัดระวังคนพาลให้ได้ตลอดเวลา และอย่าได้คบหรือปฏิบัติตนเยี่ยงคนพาลเลย

บรรณานุกรม

1. พระธรรมโกศาจารย์ มงคลชีวิต หลักปฏิบัติมงคล 38 ประการของคณฺธี ธรรมสภา กรุงเทพฯ 2554
2. อิศริยา นุตสาระ สารจากพระไตรปิฎก เล่มที่ 2 บริษัท วี. อินเตอร์ พรินท์ จำกัด กรุงเทพฯ 2555
3. มงคลชีวิต 38 ประการ หลักธรรมเพื่อความก้าวหน้าของชีวิต สำนักพิมพ์บัวเงิน กรุงเทพฯ 2549

“สิ่งที่ท่านอกิตติดาบสขอต่อท้าวสักกะเมื่อท้าวสักกะเสด็จลงมาโปรดมีอะไรบ้าง”

หน้านี้มีรางวัล

เชิญร่วมตอบคำถามรับรางวัลจำนวน 10 รางวัล หมดเขตรับคำตอบวันที่ 30 กันยายน 2556 นี้ ประกาศผู้โชคดีในชาวสภาคณาจารย์ ฉบับถัดไป

เขียนคำตอบของท่าน พร้อมชื่อ-นามสกุล หน่วยงานที่ท่านสังกัด เบอร์ติดต่อกลับ ลงในชิ้นส่วนด้านข้าง และส่งมาที่

สภาคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดล ชั้น 5 สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา

ทางไปรษณีย์มหาวิทยาลัย

ตอบคำถามกับชาวสภาคณาจารย์ ฉบับที่ 8 เดือนสิงหาคม 2556

คำตอบ _____

ชื่อ-สกุล _____
 สังกัด _____
 โทรศัพท์ _____

“ลิง” กับ “ลา” และ “หญิงชาวบ้าน”

โดย ผศ.พญ.สุภาววรรณ เศรษฐบุรจรงค์

นิทานเรื่องนี้ เพื่อนของข้าพเจ้าได้ส่งต่อมาให้อ่านทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ที่ส่งต่อกันมาหลายทอด เมื่ออ่านจบ ซึ่งใช้เวลาเพียงเสี้ยววินาทีเท่านั้น ได้แง่คิดที่ดีมากและสะท้อนพฤติกรรมบางอย่างที่ทำให้เข้าใจเหตุการณ์ในสังคมได้มากขึ้น ซึ่งน่าจะเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคมปัจจุบัน ในหลายองค์การ และในหลายหน่วยงาน เป็นสถานการณ์ที่หลายท่านอาจได้รับทราบหรือแม้กระทั่งได้ประสบกับตัวเอง โดยเฉพาะในหน่วยงานของรัฐ ข้าพเจ้าเห็นว่าน่าจะเป็นสิ่งที่ดีที่ควรเผยแพร่เรื่องนี้ออกไปในวงกว้าง เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นบ้าง เพื่อให้เกิดความสังวรและพึงระวังเหตุการณ์เช่นนั้นมิให้เกิดขึ้นในหน่วยงานอันเป็นที่รักยิ่งของเรา เพราะนอกจากจะบั่นทอนขวัญและกำลังใจของผู้ปฏิบัติงานด้วยความสุจริตแล้ว ยังทำลายบุคลากรที่ดีอันเป็นทรัพยากรหลักที่สำคัญของหน่วยงาน ตลอดจนทำลายความเข้มแข็งของหน่วยงาน อันจะส่งผลให้หน่วยงานอ่อนแอลงอย่างมาก จนอาจนำพาหายนะอย่างใหญ่หลวงมาสู่หน่วยงาน สังคม และประเทศชาติต่อไปได้อย่างง่ายดายและน่าเสียดายยิ่ง

นิทานเรื่องนี้ มีอยู่ว่า...

หญิงชาวบ้านคนหนึ่งอาศัยอยู่คนเดียวในกระท่อม ด้วยความเหงาจึงหาสัตว์มาเลี้ยงไว้เป็นเพื่อนสองตัว คือ ลิง กับ ลา วันหนึ่งหญิงชาวบ้านออกไปตลาดเพื่อหาซื้ออาหารและสิ่งจำเป็นอื่น ๆ ก่อนออกจากบ้านนางได้เอาเชือกมาผูกคอลิงแล้วมัดขาของลาเอาไว้ทั้งสองข้าง เพื่อป้องกันไม่ให้สัตว์เลี้ยงทั้งสองตัวเดินเข้าไปมาในกระท่อมจนทำให้ข้าวของต่าง ๆ ได้รับความเสียหาย

เมื่อหญิงชาวบ้านเดินทางออกจากบ้านไปแล้ว ลิงก็ค่อย ๆ คลายปมเชือกออกจากคอของมันเอง แล้วกระโดดโลดเต้นห้อยโหนโน้นเจียนไปทั่วกระท่อมจนทำให้ข้าวของต่าง ๆ ล้มระเนระนาดกระจัดกระจายไปทั่ว ทั้งยังชุกชอนรื้อค้นเสื้อผ้าของหญิงชาวบ้านมาฉีกกัดจนเสียหายไม่เหลือชิ้นดี ในขณะที่ลาได้แต่มองดูการกระทำของเจ้าลิงอยู่เฉย ๆ

สักครู่หนึ่ง หญิงชาวบ้านคนนี้ก็เดินทางกลับจากตลาด เจ้าลิงเหลือบมองเห็นหญิงชาวบ้านเดินมาแต่ไกลจากทางหน้าต่างก็รีบแก้เชือกที่มัดขาลาไว้ทั้งสองข้าง แล้วเอาเชือกมาผูกคอตนไว้อย่างเดิมและนั่งสงบอยู่อย่างนั้น

ฝ่ายหญิงชาวบ้านเมื่อเปิดประตูกระท่อมเข้ามา เห็นข้าวของถูกรื้อค้นกระจัดกระจายเช่นนั้นก็เกิดโทสะอย่างมาก หันไปมองลิงและลาเพื่อดูว่าใครเป็นผู้ก่อเรื่อง แล้วเห็นว่าลาไม่มีเชือกผูกขaley นางก็คิดเอาเองว่า เจ้าลานี่เองคือตัวปัญหา ทำให้กระท่อมของนางมีสภาพไม่ต่างจากโรงเก็บขยะ หญิงชาวบ้านจึงวิ่งไปคว่ำท่อนไม้มาทุบตีลาอย่างรุนแรง เจ้าลาผู้นำสงสารได้แต่ส่งเสียงร้องด้วยความเจ็บปวดจนสิ้นใจ

ท่านทั้งหลาย... หลายท่านอ่านแล้วคงไม่สบายใจนักกับตอนจบของนิทานเรื่องนี้ เพราะสงสารลาที่ไม่ได้ทำความผิดใด ๆ แต่กลับถูกหญิงชาวบ้านทำร้ายจนตาย ส่วนลิงซึ่งเป็นต้นเหตุที่แท้จริงกลับรอดพ้นจากการถูกทำโทษ ซึ่งบุคคลอย่าง “ลิง” (คนที่ฉลาดแกมโกง สร้างภาพให้แลดูเป็นคนดีน่าเชื่อถือ นำเสนอเก่ง อ้างอิงได้สารพัด และกล้าทำทุกวิถีทางเพื่อ

ให้ได้ประโยชน์ส่วนตน รวมถึงการเอาตัวรอดเมื่อได้กระทำผิด โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องชอบธรรม) นั้นมีปะปนอยู่ทั่วไปในสังคมที่ประกอบด้วยบุคคลหลากหลาย ซึ่งย่อมมีคนดีที่ไม่ได้ทำอะไรผิดอย่าง “ลา” (คนที่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต พุดจริง ทำจริง แต่ไม่มีปากมีเสียง ไม่ได้อ้างอิงพียงหลังผู้อื่น และไร้เล่ห์เหลี่ยม) แต่กลับต้องมารับผลกระทบที่ “ลิง” เป็นผู้ก่อขึ้นและป้ายความผิดนั้นให้ โดยได้แต่ทำตาปริบ ๆ และไม่มีโอกาสที่จะชี้แจงความจริงให้ผู้ที่เป็น “หญิงชาวบ้าน” ทราบ ทั้งโดยที่ไม่มีโอกาสที่จะชี้แจงอย่างแท้จริงหรือโดยที่ถูกปิดปากจากการที่ไม่ยอมรับฟังข้อเท็จจริงใด ๆ ทั้งสิ้น โดยเชื่อตามสิ่งที่ตนเห็นอย่างไม่พิจารณาด้วยความรอบคอบ หรือโดยเห็นแก่บางสิ่งบางอย่างก็ตาม

หาก “หญิงชาวบ้าน” เป็นผู้มิปัญญาอยู่บ้าง เมื่อมองเห็นข้าวของเสียหาย และเห็น “ลา” ที่ยืนนิ่งอยู่ โดยไม่มีเชือกพันธนาการ แล้วด่วนสรุปว่า “ลา” เป็นผู้กระทำทำให้ข้าวของเหล่านั้นเสียหาย แต่ไม่ได้มองด้วยปัญญาว่า “ลา” ไม่สามารถแก้เชือกที่ผูกขาตนเองได้และไม่มีนิสัยชอบรื้อทำลายเช่นนั้น การที่ “หญิงชาวบ้าน” มองเห็น “ลิง” ยังถูกเชือกล่ามอยู่ก็คิดไปว่าคงไม่ใช่ผู้กระทำแน่ ทั้งมองไม่ออกว่าผู้ที่น่าจะแก้ปมเชือกได้และมีนิสัยชอบรื้อทำลายนั้นคือ “ลิง” นอกจากนี้แล้วหาก “หญิงชาวบ้าน” ได้สำรวจสอดส่องร่องรอยความเสียหายสักเล็กน้อย ก็คงพบรอยเท้าและรอยกัดของลิงกระจ่ายไปทั่วห้อง (ซึ่งเป็นพยานหลักฐานสำคัญ) โดยไม่พบรอยเท้าและรอยกัดของลาเลย เพราะลาไม่ได้เคลื่อนที่ไปไหน นิทานเรื่องนี้จึงไม่เพียงสะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมของ “ลิง” ที่กระทำต่อ “ลา” อย่างไร้คุณธรรมเท่านั้น แต่ยังสะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมของ “หญิงชาวบ้าน” ที่ไม่พิจารณาสถานการณ์ให้ถ่องแท้ เชื่อตามสิ่งที่ตนเห็นและเข้าใจไปตามนั้น ซึ่งเป็นเพียงบางส่วนของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงทั้งหมดแล้วกระทำต่อ “ลา” ไปตามความรู้สึกและประสบการณ์ส่วนตัวอย่างไร้ปัญญาและไร้ความเป็นธรรม ... เอวัง

คำน้ำนม

แม่นี้มีบุญคุณอันใหญ่หลวง
ที่เฝ้าหวง ห่วงลูกแต่หลังเมื่อยังนอนเปล
แม่เราเฝ้าไอ้ละเท่
กล่อมลูกน้อยนอนเปล ไม่ห่างหันเหไปจนไกล

แต่เล็กจนโตไอ้แม่ถนอม
แม่พ่ายพอมยอมเกิดจากรักลูกปักดวงใจ
เติบโตไอ้เล็กจนใหญ่
นี่แหละหนาอะไร มิใช่ใดหนาเพราะคำน้ำนม

ควรคิดพินิจให้ดี
คำน้ำนมแม่นี้
จะมีอะไรเหมาะสม
ไอ้ว่าแม่จำ ลูกคิดถึงคำน้ำนม
เลือดในอกผสม กลั่นเป็นน้ำนมให้ลูกดื่มกิน

คำน้ำนมควรชวนให้ลูกฟัง
แต่เมื่อหลังเปรียบดั่งผืนฟ้าหนักกว่าแผ่นดิน
บวชเรียนพากเพียรจนสิ้น
หยดหนึ่งน้ำนมกิน ทดแทนไม่สิ้นพระคุณแม่เอ๋ย

(คำร้อง ศุ บุญเลี้ยง)

อ้อมอุ่น

อุ่นใดใด โลกนี้มีมิเทียบเทียม
อุ่นอกอ้อมแขนอ้อมกอดแม่ระกอง
รักเจ้าจึงปลุก รักลูกแม่ยอมห่างเอย
ไม่ยอมจากไปไกล แม่เพียงครึ่งวัน
ให้กายเราใกล้กัน ให้ดวงตาใกล้ตา
ให้ดวงใจเราสองเชื่อมโยงผูกพัน

อ้อมใดใด โลกนี้มีมิเทียบเทียม
อ้อมอกอ้อมใจ อ้อมรักลูกหลับนอน
น้ำนมจากอก อาหารของความอาทร
แม่พำเือนพำสอน สอนสั่ง
ให้เจ้าเป็นเด็กดี ให้เจ้ามีพลัง
ให้เจ้าเป็นความหวังของแม่ต่อไป

ไซ้เพียงอ้อมท้อง
ที่ลูกรำร้องเพราะต้องการไออุ่น
อุ่นไอรัก อุ่นละมุน
ขอน้ำนมอุ่นจากอกให้ลูกดื่มกิน

ขอเชิญอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหิดล

ลงคะแนนเลือกตั้ง สมาชิกสภาคณาจารย์

วันรับสมัคร

26 สิงหาคม - 6 กันยายน 2556

เวลา 09.00 - 16.00 น.

- **ประเภทผู้แทนส่วนงาน** สมัครได้ที่ส่วนงานที่ท่านสังกัด
- **ประเภทผู้แทนทั่วไป** สมัครได้ที่สภาคณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหิดล อาคารสำนักงานอธิการบดี ชั้น 5 ศาลายา

วันลงคะแนนเลือกตั้ง

27 กันยายน 2556

เวลา 07.00 - 14.00 น.

ณ ส่วนงานที่ท่านสังกัด

ท่านสามารถดูรายละเอียดการรับสมัคร และ Download แบบฟอร์มใบสมัครได้ที่ www.senate.mahidol.ac.th
สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม โทรศัพท์ 0-2849-6350-2 IntraPhone i+49 ต่อ 6350-2

บรรณาธิการแถลง

โดย ผศ.พญ.สุภาววรรณ เศรษฐบรรจง

สวัสดีค่ะ ชาวมหิดลที่รักทุกท่าน

ชาวสภาฯ ฉบับนี้เต็มเปี่ยมไปด้วยสาระ ความรู้ และความบันเทิงอย่างที่สุดเลยนะคะ ขอเริ่มด้วยการถวายพระพรเนื่องในวันคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ขอพระองค์ทรงพระเจริญยิ่งยืนนานและเป็นมิ่งขวัญของพสกนิกรชาวไทยตลอดจนชาวต่างชาติที่เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารอยู่บนผืนแผ่นดินไทยตราบนานแสนนาน และขอเทิดทูนพระองค์ท่านในฐานะ “แม่” ของปวงชนชาวไทยทั้งประเทศด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น พร้อมทั้งขออัญเชิญพระบรมฉายาลักษณ์ของพระองค์ท่านไว้บนหน้าปกด้วยพระอิริยาบถที่สะท้อนถึง “ความเป็นแม่” ได้อย่างอ่อนหวานและสวยงามยิ่ง

คุณูปการของผู้เป็นแม่ ยากที่ลูก ๆ จะสรรหาคำใด ๆ มาพรรณนาความรู้สึกที่แท้จริงได้อย่างสมบูรณ์แบบ เป็นความรู้สึกที่เปี่ยมไปด้วยความรัก ความเมตตา และความกรุณาอย่างไร้เงื่อนไข ลึกซึ้ง และหาที่สุดมิได้ ดิฉันขอสดุดีพระคุณของแม่ด้วยบทเพลง “ค่าน้ำนม” และ “อ้อมอุ่น” ที่ยามได้ยินคราใดก็จะซาบซึ้ง ตื้นตัน หัวใจไหว จนสัมผัสได้ถึงของเหลวอุ่น ๆ ที่รินขึ้นมาคลอเคลียอยู่เบาๆตาและไหลรินลงอาบแก้มแทบทุกครั้ง

ผู้เป็นลูก จึงควรตอบแทนพระคุณของแม่ด้วยความกตัญญูกตเวทิตะ ด้วยการปฏิบัติตนเป็นลูกที่ดีของท่าน ช่วยเหลือกิจการงานของท่าน และดูแลปรนนิบัติรับใช้ท่านยามแก่เฒ่า ซึ่งข้อปฏิบัติเบื้องต้นของการเป็นลูกที่ดีนั้นก็คือ การไม่คบคนพาล ที่จะนำพาตนไปสู่ความเสื่อมเสียในทุก ๆ ด้าน และนำความเศร้าเสียใจมาสู่หัวใจของแม่ การตั้งใจเรียนหนังสือและประกอบสัมมาชีพ การพากเพียรจนมีความก้าวหน้าในอาชีพการงาน หากเป็นอาจารย์แล้วได้เลื่อนเป็นศาสตราจารย์เมื่ออายุน้อย (ก่อนอายุ 40 ปี) ย่อมนำชื่อเสียงมาสู่วงศ์ตระกูลและหน่วยงาน ตลอดจนการช่วยเหลือผู้อื่นสังคมและประเทศชาติให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ด้วยการพึงสังวรและระวังไม่ให้เกิดเหตุการณ์อย่างในนิทานเรื่อง “ลิง” กับ “ลา” และ “หญิงชาวบ้าน” ก็จะทำให้ความปลื้มปิติมาสู่หัวใจของแม่ที่เห็นลูกเป็นคนดีและทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมได้

ท้ายสุดนี้ หวังว่าทุกท่านคงมีความสุขและความพอใจในวิถีชีวิตของตนตามอัตภาพ ด้วยการเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี ยึดพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่ง และเชื่อในกฎแห่งกรรม ตลอดจนกตัญญูกตเวทิตะต่อผู้มีพระคุณ หากทำได้ดังนี้ท่านย่อมได้ชื่อว่าเป็นคนดี ทำประโยชน์มหาศาลต่อตัวท่านเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติอย่างแท้จริงค่ะ แล้วพบกันใหม่ฉบับหน้านะคะ พร้อมกับรายชื่อผู้โชคดีได้รับรางวัลจากการส่งคำตอบเข้ามาร่วมสนุกกับ “หน้านี้มีรางวัล” ค่ะ

ข่าวสภาคณาจารย์ เป็นหนังสือในมหาวิทยาลัย และเป็นสื่อระหว่างคณาจารย์ในการรับฟังแลกเปลี่ยนทัศนคติ ข้อคิดเห็น ทั้งด้านการบริหาร ด้านวิชาการ ด้านสวัสดิการ และอื่นๆ ของมหาวิทยาลัย บทความ ข้อคิด จดหมาย เป็นความเห็นของผู้เขียนเท่านั้น มิใช่ความเห็นของสภาคณาจารย์

**บรรณาธิการประจำฉบับ
กองบรรณาธิการ**

ผศ.พญ.สุภาววรรณ เศรษฐบรรจง

รศ.ศรีสันทิ อินทรมณี ผศ.ดร.ทัศนียา ร.นพรัตน์แจ่มจรัส รศ.นพวิสูตร พงศ์ศิริไพบูลย์
รศ.ดร.ภญ.วิไล เทียนรุ่งโรจน์ หนูนงกัฒณี ผศ.พญ.สุภาววรรณ เศรษฐบรรจง ผศ.สมศักดิ์ วงศาवास
ผศ.ดร.สุรพงษ์ เลิศสิทธิชัย

**ประสานงานกลาง
ออกแบบและจัดทำรูปเล่ม
เจ้าของ**

สุจิตรา สอนสม พัชญา วงษ์วันทนิย์

พรศิริ บุญมาวงศ์

สภาคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดล สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ชั้น 5

999 ถนนพุทธมณฑลสาย 4 ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม 73170

โทรศัพท์ : 0-2849-6351-2 โทรสาร : 0-2849-6351